

waterschap
**vallei en
veluwe**

Steenbokstraat 10
Postbus 4142
7320 AC Apeldoorn

T (055) 527 29 11
E info@vallei-veluwe.nl
I www.vallei-veluwe.nl

Projectplan P2130 Verdrogings- bestrijding Soesterveen (ontwerpbesluit)

1 Projectbeschrijving

1.1 Wat wordt aangelegd of gewijzigd?

Verbeteren waterhuishouding voor natuur

Het waterschap heeft al geruime tijd verdrogingsbestrijdingsprojecten in voorbereiding, waaronder het verbeteren van het natuurgebied Soesterveen. Met opdrachtgever provincie Utrecht is daarbij de afspraak gemaakt dat maatregelen worden getroffen om de waterhuishouding te verbeteren. Een luchtfotokaart van het gebied is als bijlage bij dit projectplan gevoegd.

Voor deze projecten is veel onderzoek gedaan, zowel door de provincie Utrecht, grondeigenaar en beheerder Natuurmonumenten als door het waterschap. Nieuwe natuur (hoogveen) is alleen te realiseren met verregaande grondverwerving en vernattingsmaatregelen. Natuurmonumenten heeft onlangs enkele percelen grond in het Soesterveen verworven, waardoor de ontwikkeling van natuur in de toekomst waarschijnlijk breder uitgevoerd kan worden.

Maatregelen die door het waterschap worden uitgevoerd

Dit projectplan omvat alleen de maatregelen die door het waterschap worden uitgevoerd aan de detailafwatering van het gebied. Dit omdat de uitvoeringsplanning van Natuurmonumenten niet gelijk loopt met de planning en opdracht van het waterschap. Bij de uitvoering van het waterschapsdeel zullen

nog geen functiewijzigingen van grondgebruik zijn doorgevoerd. Ook de waterpeilen zullen niet onmiddellijk anders worden ingesteld. De maatregelen maken het echter mogelijk dit in een later stadium wel te doen zonder belangen van derden onevenredig te schaden. Het waterschap faciliteert hiermee toekomstige ontwikkelingen vanuit haar taak als waterbeheerder.

1.2 Hoe wordt het project uitgevoerd?

Doel van de te nemen maatregelen

Om de verdroging van kenmerkende en zeldzame vegetatie in het natuurgebied Soesterveen te bestrijden wordt in de toekomst het peil in de sloten hoger ingesteld. Dit willen we bereiken door het aanleggen van een aantal dammen, stuwen en een nieuwe duiker. Het opkomende kwelwater wat ondergronds van de Heuvelrug naar het Soesterveen stroomt, kan dan langer in het gebied vastgehouden worden. Dit is van grote waarde voor het hoogveen gebied. De drooglegging van het gebied wordt dan minder: Maaiveld en grondwater komen dicht bij elkaar te liggen. Ook kan door het creëren van een eigen peilvak voor het natuurgebied het regenwater langer vastgehouden worden in het gebied. Dit zorgt er voor dat onder andere de veenmossen zich weer kunnen ontwikkelen.

Samenwerking en fasering

Het waterschap en Vereniging Natuurmonumenten werken samen aan het herstelplan Soesterveen, waarbij beide partijen hun eigen taken hebben, die gescheiden van elkaar worden uitgevoerd:

Fase 1 – Waterschap (dit projectplan)

Het waterschap voert de waterhuishoudkundige maatregelen uit, zoals het plaatsen van stuwen, dammen en aanleg van duikers. Het waterschap vraagt voor het aanleggen van de stuwen en de duikers een Omgevingsvergunning aan bij gemeente Soest. Het louter het aanbrengen van de kunstwerken heeft geen directe consequenties heeft voor het waterpeil, maar hebben pas een functie na uitvoering van fase 2 door Natuurmonumenten (zie bijlage 2).

Fase 2 – Natuurmonumenten (NB: géén onderdeel van deze projectplanprocedure)

Vereniging Natuurmonumenten voert op haar beurt de natuurinrichtingsmaatregelen uit zoals het afplaggen van de teeltlaag en het verwijderen van ongewenste beplanting. In deze 2e fase worden ook enkele C-watgangen verbreed en verdiept. Dit kan gebeuren wanneer er overeenstemming is bereikt met de huidige gebruiker van de gronden en benodigde procedures zijn doorlopen. Met de vrijkomende grond kunnen dan de dammen in de watgangen rond het natuurgebied gemaakt worden. Pas wanneer de gronddammen aangebracht zijn, kan het grondwaterpeil in het natuurgebied hoger opgezet worden. Natuurmonumenten dient voor deze maatregelen een Watervergunning aan te vragen bij het waterschap. Om een doorkijk te geven in deze toekomstige ontwikkeling is een tekening opgenomen bij dit plan (zie bijlage 3). Het is zeer goed denkbaar dat enkele laaggelegen terreinen (niet zijnde woonerven) van derden gelijktijdig worden opgehoogd.

Waterhuishoudkundige maatregelen van het waterschap (fase 1, bijlage 1)

De afwatering van de woningen aan de Wieksloterweg OZ, te weten huisnummer 3, 5, 7, 9 en 11, verandert door de aanleg van het nieuwe peilvak voor de uitbreiding van het natuurgebied ten noorden van deze woningen. In plaats van de huidige afvoer richting de Turfsloot (noordzijde) zal het water bij de woningen 3, 5, 7, 9 en 11 afgevoerd moeten worden via de Wieksloot. Hiervoor wordt een duiker onder de Wieksloterweg (locatie B, zie tekening) aangelegd. Deze duiker krijgt een B.O.B. (binnenkant onderkant buis) hoogte van +2,00m NAP. Deze nieuwe duiker mondt benedenstrooms uit van een grote duiker in de Wieksloot. Daardoor is de toekomstige afvoercapaciteit gelijkwaardig of zelfs beter dan de huidige situatie.

Maatregelen voor natuurontwikkeling door Natuurmonumenten (fase 2, bijlage 2)

Voor de nieuwe waterafvoer worden enkele C-watergangen op percelen van Natuurmonumenten verbreed en verdiept om voldoende afvoercapaciteit en berging te creëren.

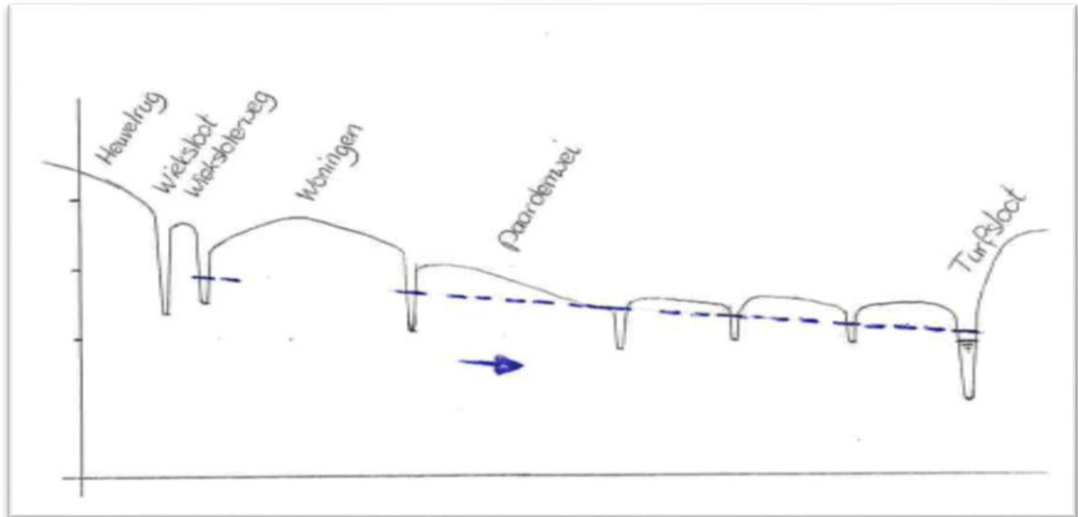
Toelichting peilverschillen

Het verschil tussen het streefpeil in de Turfsloot van +1,80m NAP is en de BOB maat van de nieuwe duiker B op +2,00m NAP doet vermoeden dat het toekomstige peil 20 cm hoger zal zijn dan het huidige. In de praktijk zal dit niet zo zeer merkbaar zijn. Dit heeft de volgende oorzaken:

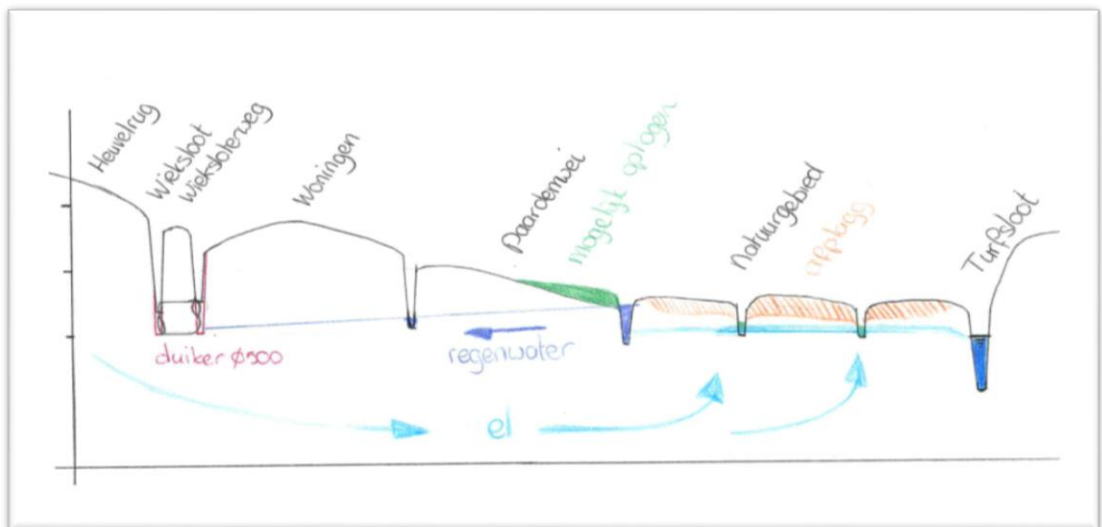
- Opstuwung van het water in het gehele gebied is in de huidige situatie hoger dan in de nieuwe situatie, aangezien het water over een grotere lengte afgevoerd moet worden. Water stroomt namelijk van hoog naar laag, en het gehele systeem dient zich eerst te vullen, waarna het peil in de Turfsloot moet zakken om het Soesterveen leeg te kunnen laten lopen. Zie ook onderstaand dwarsprofiel van het gebied, "huidige waterafvoer".
- Hoewel het streefpeil in de Turfsloot +1,80m NAP betreft, is het feitelijk optredende peil in de sloot reeds 5 á 10cm hoger ten gevolge van de natuurlijke opstuwung van het water.

Locatie dwarsdoorsnede A-A

Huidige waterafvoer richting Turfsloot gezien op dwarsdoorsnede A-A

Toekomstige waterafvoer gezien op dwarsdoorsnede A-A

1.3 Welke voorzieningen worden getroffen om nadelige gevolgen ongedaan te maken of te beperken?

Wegafsluitingen

Een omleidingsroute voor voetgangers en fietsers zal ingesteld worden tijdens het aanleggen van de duiker op locatie A onder de Boerenstreek door. Ook wanneer de duiker op locatie B onder de Wielsloterweg aangelegd gaat worden zal het verkeer tijdelijk worden omgeleid.

Schadebeperking t.g.v. peilverhoging bij woningen

De voorgenomen peilverhoging van het natuurgebied wordt gerealiseerd binnen een eigen peilvak, wat bij piekafvoeren bij de stuw op locatie C langs de Boerenstreek loost op de Turfvaart. De achtertuinen van de Turfstreek worden op deze manier buiten het nieuwe peilvak gehouden.

Financiële schade

Als gevolg van dit projectplan is geen financiële schade voorzien die aan de uitvoering van het project in de weg staat. Belanghebbenden die onverhoopt toch schade lijden, kunnen verzoeken om schadevergoeding. Het waterschap tracht dan in eerste instantie in minnelijk overleg met de betrokkene tot overeenstemming te komen. Lukt het niet om tot overeenstemming te komen, dan geldt de Schadevergoedingsregeling Waterschap Vallei en Veluwe 2014.

1.4 Legger, beheer en onderhoud

Legger

Naar aanleiding van dit projectplan dient de legger gewijzigd te worden. Ter toelichting: de legger bestaat uit kaarten en teksten; in de legger vindt de juridische vastlegging plaats van zaken als de ligging, vorm, afmeting en constructie van wateren of waterkeringen. Ook worden daarin de zogeheten kunstwerken vermeld zoals bruggen, stuwen en duikers. De legger is bepalend voor de verplichtingen over en weer tussen het waterschap en burgers op het gebied van de instandhouding van de waterstaatswerken. Zo blijkt bijvoorbeeld uit de legger waar de diverse keurzones geografisch gelegen zijn. In deze keurzones gelden er regels voor diverse activiteiten. Deze regels zijn vastgelegd in de keur van het waterschap en houden bijvoorbeeld in dat er niet gegraven mag worden zonder vergunning van het waterschap (watervergunning). Ook kunnen in de legger onderhoudsverplichtingen worden geregeld.

Voor deze leggerwijziging zal nog een apart besluit worden genomen. Zolang dit besluit niet is genomen, geldt dit projectplan als legger (zie daarvoor artikel 2.12 lid 2 van de Keur Waterschap Vallei en Veluwe 2013. De keur is te vinden op <http://www.vallei-veluwe.nl/loket/officiële/>, zoekterm: *keur*).

Wijziging beheer en onderhoud

Dit projectplan heeft tot gevolg dat het beheer en onderhoud als volgt zal wijzigen: De gebiedsbeheerder dient de duikers periodiek te inspecteren en zo nodig te laten reinigen om eventuele verstoppingen tijdig te kunnen verhelpen. De stuwen worden beheerd en onderhouden door Vereniging Natuurmonumenten.

Schouw op C-watergangen

Om de waterafvoer van de woningen aan de Wieksloterweg 3, 5, 7 en 9 te waarborgen worden enkele C-watergangen, waaronder de aan te passen watergangen

opgenomen in de schouw. Het opnemen in de schouw betekent niet dat de onderhoudsplicht wijzigt ten opzichte van de geldende regelgeving, wel wordt hiermee vastgelegd dat het waterschap op gezette tijden controleert of er door de betrokken aangrenzendeigenaren aan de verplichting is voldaan.

2 Samenwerking

Om de doelstelling van het herstelplan te kunnen realiseren wordt samen gewerkt met de Vereniging Natuurmonumenten. Beide partijen voeren de eigen maatregelen uit, die tesamen het herstelplan Soesterveen moeten doen slagen.

3 Toetsing Waterwet

De toepassing van de Waterwet is gericht op:

- a. het voorkomen en waar nodig beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, in samenhang met
- b. bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen en
- c. vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

Conclusie:

- a. Waterschaarste in het Soesterveen wordt verholpen door het creëren van een eigen peilvak. Het risico op wateroverlast voor de woningen aan de Wieksloterweg OZ wordt voorkomen door het aanleggen van een duiker onder de Wieksloterweg door. De drooglegging van de woningen blijft ook in de nieuwe situatie ruimschoots boven de minimaal aan te houden maat van 1,10meter; de woningen staan namelijk boven +3,50m NAP en het water peil gaat naar +2,00m NAP. De berekende piekpeilen bij extreme situaties blijven ook in de nieuwe situatie rond de +2,50m NAP, aangezien het water dan de weilanden en het natuurgebied blank zet.
- b. Door het isoleren van het natuurgebied van het omringende gebied blijft het waardevolle kwelwater langer behouden binnen het natuurgebied, en krijgt het hoogveen de kans om zich te ontwikkelen.
- c. Het Soesterveen mag rekenen op warme belangstelling van omwonenden en zeker ook leden van Natuurmonumenten. Het vergroten van het natuurgebied maakt de beleving intenser. Om de waterhuishouding voor de bewoners van de Wieksloterweg OZ 3, 5, 7, 9 en 11 op orde te houden wordt voor dit gebiedje een nieuwe waterafvoer gerealiseerd aan de Wieksloterweg.

Deze toetsingsresultaten geven aan dat onderhaving project uitgevoerd kan worden binnen de kaders van de Waterwet.

4 Uitvoerbaarheid

4.1 Samenhang met andere plannen

In 2008 heeft het toenmalige waterschap Vallei & Eem met de provincie Utrecht en andere gebiedspartners het "convenant verdrogingsbestrijding" opgesteld. De restopgave uit dat convenant is uitgewerkt in de vastgestelde "Waterovereenkomst Utrecht Oost" tussen Waterschap Vallei en Veluwe en Provincie Utrecht. Soesterveen is hiervan een onderdeel.

Ook zijn de maatregelen die het waterschap uitvoert rechtstreeks onderdeel van de Natuurvisie Op Hees en Soesterveen 2014-2032, opgesteld door T.R.de Wilde, dd. 16 juni 2015 voor Vereniging Natuurmonumenten.

Gemeente Soest heeft het plan om het groot onderhoud van de Wieksloterweg dit jaar uit te voeren. Het aanleggen van de duiker onder de Wieksloterweg zou voorafgaand aan dat project, dan wel in samenspraak met dit project uitgevoerd kunnen worden.

4.2 Toekomstige plannen

Hoewel de Natuurvisie het gehele gebied Soesterveen en Op Hees behelst, wordt in dit plan alleen het gedeelte van Soesterveen ten zuidoosten van de Boerenstreek opgenomen. Dit omdat Natuurmonumenten hier onlangs gronden heeft verworven, en daarmee de natuurontwikkeling breder uitgevoerd kan worden. Wel wordt, met het oog op de toekomst, de duiker onder de Boerenstreek door aangelegd. Deze duiker wordt echter voorzien van een peilregulering (schotbalkstuw) die er voor zorgt dat er pas water door afgevoerd wordt als aan de noordwestkant van de Boerenstreek ook Natuurontwikkeling plaats gaat vinden. Het overtollige, kostbare kwelwater van de zuidoostkant kan dan gebruikt worden om het hoogveengebied aan de noordwestkant te voeden, en hoeft niet meer via de Turfsloot afgevoerd te worden. Stuw A en C wisselen dan van functie.

4.3 Vergunningen

De volgende overige vergunningen en besluiten zijn van belang:

Omgevingsvergunning

Deze wordt aangevraagd bij Gemeente Soest voor het aanleggen van de duikers en de stuwen, en het kappen van een boom aan de Boerenstreek om de duiker aan te kunnen leggen.

4.4 Planning

De werkzaamheden van het waterschap (de stuwen en duikers en het aanpassen van de watergang) dienen in 2016 gerealiseerd te zijn.

4.5 Overige uitvoeringsaspecten

De locatie van de duiker onder de Wieksloterweg door (duiker C) is afhankelijk van de ondergrondse ruimte t.g.v. aanwezige kabels en leidingen. Indien nodig worden de kabels en leidingen verlegd.

5 Procedure

5.1 Inspraakreacties

Over dit ontwerp-projectplan kunnen belanghebbenden hun zienswijze (reactie) geven tijdens de inspraakprocedure. Meer informatie hierover is te vinden in de bekendmaking. In het definitieve projectplan zal worden aangegeven hoe met de eventuele zienswijzen is/ wordt omgegaan.

5.2 Beroep bij de rechtbank

Tegen het definitieve besluit kunnen belanghebbenden die een zienswijze hebben gegeven, beroep bij de rechtbank instellen.

5.3 Wettelijke basis

Dit besluit betreft een projectplan als bedoeld in artikel 5.4 van de Waterwet. Het college van dijkgraaf en heemraden is bevoegd tot het nemen van dit besluit in verband met artikel 7, aanhef en sub c van de Organisatieverordening Waterschap Vallei en Veluwe 2013.

5.4 Medewerking eigenaren

De uitvoering van de maatregelen uit dit projectplan gebeurt zo veel mogelijk in goed overleg met de betrokken perceeleigenaren en kan waar nodig worden vastgelegd in overeenkomsten. Mocht het niet lukken om overeenstemming te bereiken, dan kan het waterschap besluiten om de benodigde gronden te onteigenen of om aan rechthebbenden een gedoogplicht op te leggen (conform de Waterwet). Het streven blijft echter om de uitvoering in goed overleg te laten plaatsvinden.

6 Contactpersonen

Voor vragen over het project kunt u contact opnemen met ing. M.M. (Manon) van de Vliert-Scholte, telefoonnummer 06-29586394.

Voor vragen over de procedure of voor juridische vragen kunt u contact opnemen met de heer J. Doude van Troostwijk, juridisch adviseur waterschap Vallei en Veluwe, telefoonnummer 06-11733137.

7 Bijlage(n)

1. ONTWERP projectplan WSVV (A3)
2. TER INFO maatregelen NM (A3)
3. Conceptplan eindsituatie (A3)